

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง “สถานภาพสิทธิในการรักษาพยาบาลของแรงงานต่างด้าวในราชอาณาจักรไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาสถานภาพสิทธิ ปัญหา และอุปสรรคในการรักษาพยาบาลของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย ซึ่งเป็นผลมาจากการประกาศและบังคับใช้แรงงานต่างด้าวให้ขึ้นทะเบียนประกันตนเพื่อจะได้สิทธิการรักษาพยาบาลศึกษาเชิงเอกสารประกอบการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจากสำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลภาครัฐ เอกชน กระทรวงแรงงาน และนายจ้าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเชิงโครงสร้างและแบบสังเกตเป็นเครื่องมือ วิเคราะห์ผลเชิงเนื้อหาโดยเทียบเคียงกับมาตรการและแนวทางการดำเนินงานตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวปี 2552 ซึ่งมีผลบังคับใช้ได้ตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน 2553

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจและรับนโยบายการดำเนินการตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว สัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา โดยมีกิจกรรมสำคัญ 4 ด้าน ประกอบด้วย การตรวจสุขภาพประจำปี การรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรครวมทั้งการเฝ้าระวังโรค แรงงานต่างด้าวผู้ประสงค์จะทำงานต้องเข้าสู่ระบบการตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพทุกคน สำหรับกลุ่มผู้ติดตามแรงงานต่างด้าว การตรวจสุขภาพหรือประกันสุขภาพให้เป็นไปตามความสมัครใจ อย่างไรก็ตามแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้ลงทะเบียนหรือไม่มีบัตรประจำตัวแรงงานต่างด้าวสามารถซื้อบัตรประกันสุขภาพได้เพื่อให้ได้รับสิทธิในการตรวจรักษาและใช้สิทธิได้เฉพาะในจังหวัดที่ขึ้นทะเบียน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากผลการประกาศและบังคับใช้แรงงานขึ้นทะเบียนประกันตนเพื่อให้มีสิทธิในการเข้าถึงบริการสุขภาพได้ คือ ความไม่ชัดเจนในนโยบายของภาครัฐทำให้ระดับจังหวัดซึ่งมีแรงงานต่างด้าวทำงานอยู่ไม่สามารถตัดสินใจวางแผนและจัดสรรงบประมาณให้เอื้อต่อการแก้ไขได้ นอกจากนี้แรงงานต่างด้าวไม่เห็นความจำเป็นของการซื้อบัตรประกันสุขภาพและบางส่วนไม่ทราบสิทธิรวมทั้งมีปัญหาด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงาน และการให้บริการในสถานพยาบาลยังคงมีลักษณะการเลือกปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งนี้ คือ รัฐควรมีนโยบายที่มาจากความร่วมมือกำหนดนโยบายจากหลายหน่วยงาน เน้นให้มีการประสานงานเพื่อให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาประกันตนรวมทั้ง กำหนดหลักการและมาตรฐานการปฏิบัติงานให้เป็นแนวเดียวกัน ควรชี้แจงและปรับปรุงระบบสุขภาพให้เอื้อต่อการเข้าถึงระบบประกันสุขภาพของแรงงานต่างด้าวให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น